

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

**MIĘDZYLESKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY
w WARSZAWIE**

04-749 Warszawa ul. Bursztynowa 2

wydane na podstawie art. 21 ust. 2 oraz art. 22b
ustawy z dnia 13 maja 2016 r.
o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle
seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r.
poz. 560)

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH
w Międzyleskim Szpitalu Specjalistycznym w Warszawie

Spis treści:

Rozdział 1. Postanowienia ogólne.

Rozdział 2. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem medycznym.

Rozdział 3. Katalog zachowań zabronionych.

Rozdział 4. Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego oraz osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń i informowanie odpowiednich instytucji.

Rozdział 5. Zasady aktualizacji Standardów oraz zakres kompetencji osób odpowiedzialnych za przygotowanie członków personelu medycznego do ich stosowania.

Rozdział 6. Zasady udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zapoznania się z nimi i ich stosowania.

Rozdział 7. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.

Rozdział 8. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdy.

Rozdział 9. Zasady ochrony wizerunku małoletniego.

Rozdział 10. Postanowienia końcowe.

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

1. Standardy ochrony małoletnich w Międzyzleskim Szpitalu Specjalistycznym w Warszawie ul. Bursztynowa 2, 04-749 Warszawa zwanym dalej Szpitalem, zostały opracowane zgodnie z ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U z 2024 r. poz. 560).

2. Ilekroć w niniejszym dokumencie jest mowa o:

- 1) krzywdzeniu małoletniego – należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego (w tym czynu nieobyczajnego) na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu medycznego lub przez zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie;
- 2) małoletnim – należy przez to rozumieć osobę, która nie ukończyła 18 roku życia;
- 3) kierownictwie – należy przez to rozumieć kierownika podmiotu leczniczego, jego zastępców, pełnomocników oraz wszelkie osoby mające uprawnienia decyzyjne w podmiocie leczniczym, niezależnie od nazwy ich funkcji;
- 4) personelu medycznego – należy przez to rozumieć wszystkie osoby zatrudnione, współpracujące lub świadczące usługi w Międzyzleskim Szpitalu Specjalistycznym w Warszawie, które biorą udział w udzielaniu świadczeń zdrowotnych małoletnim lub mogą mieć kontakt z małoletnim bądź uczestniczą w procedurze zatrudniania, niezależnie od wykonywanego zawodu i podstawy prawnej udzielania świadczeń zdrowotnych lub wykonywania obowiązków służbowych;
- 5) standardach – należy przez to rozumieć niniejsze Standardy Ochrony Małoletnich;
- 6) zatrudnieniu – należy przez to rozumieć nawiązanie współpracy z jakąkolwiek osobą na podstawie umowy o pracę, powołania, mianowania lub umowy cywilnoprawnej (w tym kontraktowej).

3. Obowiązek przestrzegania standardów ma każdy członek personelu medycznego oraz kierownictwo podmiotu leczniczego.

4. Dla potrzeb przeciwdziałania krzywdzeniu małoletnich, personel medyczny i kierownictwo podmiotu leczniczego podejmuje działania określone standardami również w sytuacji zaobserwowania lub powzięcia informacji o krzywdzeniu małoletniego przez dorosłe osoby trzecie lub przez innych małoletnich.

5. Za wdrożenie, monitorowanie przestrzegania, ocenę realizacji standardów oraz inne zadania określone w standardach odpowiedzialny jest Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa.
6. Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa powierza zadania, o których mowa w standardzie 5 rozdział 1, Pełnomocnikowi ds. Praw Pacjenta - mgr Wiesławie Kołodziejczyk.
7. Przed zatrudnieniem jakiejkolwiek osoby, która będzie udzielać świadczeń zdrowotnych małoletnim lub będzie uczestniczyć w ich udzielaniu, należy uzyskać informację z Rejestru Sprawców Przepływów Na Tle Seksualnym dotyczącą tego, czy dana osoba figuruje w tym rejestrze.
8. Przed zatrudnieniem osoby, która będzie udzielać świadczeń zdrowotnych małoletnim lub będzie uczestniczyć w ich udzielaniu, należy zobowiązać ją do dostarczenia aktualnego zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu) i XXV (przestępstwa przeciwko wolności seksualnej) Kodeksu karnego, w art. 189a (handel ludźmi) i art. 207 (znęcanie się) Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
9. W przypadku zatrudnienia cudzoziemca, należy przeprowadzić jego weryfikację pod kątem figurowania w rejestrach karalności państwa pochodzenia lub państwa, w którym osoba ta ostatnio zamieszkiwała, w zakresie przestępstw wskazanych w standardzie 8 rozdział 1 lub odpowiadających im czynów zabronionych, sankcjonowanym prawem danego państwa. Szpital jest uprawniony do zobowiązania cudzoziemca do złożenia odpowiedniego oświadczenia o niekaralności.
10. Zatrudnić w Międzyzleskim Szpitalu Specjalistycznym w Warszawie można wyłącznie te osoby, które nie figurują w Rejestrze Sprawców Przepływów Na Tle Seksualnym i które dostarczyły aktualne zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego potwierdzające, że nie były skazane za przestępstwa, których mowa w standardzie 8 rozdział 1.
11. Każdy członek personelu medycznego ma obowiązek zapoznania się ze standardami obowiązującymi w Międzyzleskim Szpitalu Specjalistycznym w Warszawie. Potwierdzeniem zapoznania się ze standardami przez członka personelu medycznego jest złożenie przez niego oświadczenia, wzór którego stanowi załącznik nr 1 do standardów.
12. Kierownik Działu Kadr lub upoważniony przez niego pracownik co najmniej raz w roku:
- 1) dokonuje przeglądu Rejestru Sprawców Przepływów Na Tle Seksualnym, ustalając czy członek personelu medycznego, który udziela świadczeń zdrowotnych małoletnim lub uczestniczy w ich udzielaniu w podmiocie leczniczym, nie został wpisany do tego rejestru;
 - 2) odbiera oświadczenia od członka personelu medycznego, który udziela świadczeń

zdrowotnych małoletnim lub uczestniczy w ich udzielaniu w podmiocie leczniczym, o tym, że nie został on wpisany do Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w standardzie 8 rozdział 1 oraz że nie toczy się wobec niego postępowanie przygotowawcze lub sądowe dotyczące tych przestępstw.

Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 2 do standardów.

13. W przypadku powzięcia informacji o:

- 1) wszczęciu lub prowadzeniu wobec członka personelu medycznego postępowania karnego o przestępstwa określone w standardzie 8 rozdział 1, Kierownik Działu Kadr informuje o powyższym Kierownika podmiotu leczniczego składając wniosek o odsunięcie jego od wszelkich form kontaktu z małoletnimi;
- 2) skazaniu członka personelu medycznego za przestępstwo lub przestępstwa określone w standardzie 8 rozdział 1, Kierownik podmiotu leczniczego niezwłocznie rozwiązuje z nim umowę będącą podstawą zatrudnienia lub odwołuje go ze stanowiska.

Rozdział 2

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem medycznym

1. Podstawową zasadą czynności podejmowanych przez personel medyczny Szpitala w kontaktach z małoletnimi jest działanie na rzecz ich dobra.
2. Członkowie personelu medycznego:
 - 1) traktują małoletnich z szacunkiem, zachowując w kontakcie z małoletnimi spokój i cierpliwość, a także okazują zrozumienie dla ich trudności, problemów i potrzeb;
 - 2) dbają o przestrzeganie ich praw pacjenta;
 - 3) respektują ich prawo do opieki ze strony przedstawicieli ustawowych bądź opiekunów faktycznych;
 - 4) w miarę możliwości tłumaczą im podejmowane działania oraz dążą do uzyskania aprobaty na udzielane świadczenia zdrowotne;
 - 5) dają możliwość wyrażania przez małoletniego swojego zdania oraz zapewniają małoletniemu prawo do bycia wysłuchanym.
3. Każda osoba zatrudniona w podmiocie leczniczym, która ma świadomość, iż małoletni doznał znęcania fizycznego, psychicznego lub wykorzystania seksualnego, zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności i taktu w kontaktach z tym małoletnim.
4. Jeżeli małoletni swoim postępowaniem dąży do nawiązania z członkiem personelu

medycznego kontaktu fizycznego o potencjalnie niestosownym bądź nieadekwatnym charakterze, personel medyczny podejmuje odpowiednie, stanowcze działania, wyjaśniając z wyczuciem małoletniemu konieczność zachowania granic strefy osobistej.

5. Na badanie małoletniego pacjenta należy uzyskać zgodę osoby uprawnionej według przepisów prawa polskiego, z zastrzeżeniem sytuacji nagłych.

6. Badanie małoletniego należy wykonać w obecności jego przedstawiciela ustawowego, opiekuna faktycznego, a gdy to nie jest możliwe, w obecności osoby z personelu medycznego.

7. Badanie małoletniego może łączyć się z koniecznością rozebrania pacjenta, oglądania go, dotykania lub penetracji jam ciała wyłącznie w sytuacjach mających uzasadnienie medyczne.

8. Podczas badania okolic intymnych lub badań połączonych z potrzebą penetracji jam ciała należy zachować szczególny takt i umiar, tłumacząc w miarę możliwości najpierw potrzebę wykonania takich badań i ich planowany przebieg zarówno małoletniemu pacjentowi, jak i obecnemu przy badaniu przedstawicielowi ustawowemu albo opiekunowi faktycznemu.

9. Podczas badania małoletniego pacjenta należy zapewnić mu intymność adekwatną do jego wieku, potrzeb i oczekiwań.

10. W miarę możliwości kadrowych, badania małoletniego pacjenta, które ingeruje w jego strefę intymną, na wyraźne jego życzenie dokonuje członek personelu medycznego tej samej płci.

11. Członkowie personelu medycznego zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich.

Rozdział 3

Katalog zachowań zabronionych

1. Zabrania się stosowania jakiejkolwiek formy lub postaci przemocy wobec małoletnich (zarówno przemocy fizycznej, jak i werbalnej), polegającej w szczególności na stosowaniu kontaktu fizycznego o charakterze agresywnym, krytyki lub obraźliwego bądź dyskryminującego zachowania.

2. Zabrania się dotykania małoletnich w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany lub który wykracza poza uzasadnioną potrzebę medyczną.

3. Zabrania się prezentowania małoletnim treści o charakterze erotycznym, pornograficznym bądź przemocowym.

4. Zabrania się wyśmiewania małoletnich, poniżania ich lub etykietowania.
5. Kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy lub autorytetu.
6. Personel medyczny nie może kontaktować się bezpośrednio z małoletnim z pominięciem jego przedstawiciela ustawowego.
7. Personel medyczny nie może nawiązywać kontaktów z małoletnim w innej niż przewidziana udzielaniem świadczeń zdrowotnych formie, w szczególności poprzez zapraszanie albo przyjmowanie zaproszeń od małoletnich w mediach społecznościowych, komunikatorach lub za pośrednictwem innych prywatnych form kontaktu.

Rozdział 4

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego oraz osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń i informowanie odpowiednich instytucji

1. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji o:
 - 1) sytuacji przemocy bądź wykorzystania małoletniego – każdy członek personelu medycznego jest zobowiązany do natychmiastowej reakcji, zmierzającej do powstrzymania zachowań niedozwolonych i zapewnienia ochrony małoletniemu;
 - 2) zachowań rodzących podejrzenie przemocy bądź wykorzystania małoletniego – każdy członek personelu medycznego jest zobowiązany do zgłoszenia ich Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa.
 - 3) naruszenia standardów – każdy członek personelu medycznego jest zobowiązany do niezwłocznego zgłoszenia podejrzenia naruszeń Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa.
2. Podejrzenie naruszenia standardów, w szczególności poprzez krzywdzenie małoletnich, można zgłaszać do Pełnomocnika ds. Praw Pacjenta – mgr Wiesławie Kołodziejczyk na adres e-mailowy: a.kolodziejczyk@mssw.pl.
3. Kierownik podmiotu leczniczego dąży do niezwłocznego wyjaśnienia sprawy zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez członka personelu medycznego, podejmując wszelkie niezbędne działania. Podjęte działania dokumentuje się.
4. W przypadku, gdy zgłoszono podejrzenie krzywdzenia małoletniego przez członka personelu medycznego, osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z

małoletnimi do czasu wyjaśnienia sprawy.

5. W przypadku zaobserwowania, że przedstawiciel ustawowy małoletniego zaniedbuje jego potrzeby psychofizyczne lub rodzina jest niewydolna wychowawczo, stosuje przemoc wobec małoletniego bądź godzi się na jej stosowanie lub w inny sposób krzywdzący małoletniego sobie nie radzi, należy podjąć działania adekwatne do sytuacji.

6. W sytuacji opisanej w standardzie 5 rozdział 4, w przypadku:

- 1) ubóstwa – można porozmawiać z przedstawicielem ustawowym małoletniego i poinformować go o możliwościach wsparcia, w szczególności o ośrodkach pomocy społecznej;
- 2) zaniedbania – można poinformować o możliwości wsparcia psychologicznego, w szczególności o telefonach zaufania, poradniach oraz specjalistach, którzy przyjmują na terenie danego powiatu;
- 3) przemocy – można wszcząć procedurę Niebieskiej Karty.

7. W przypadku, gdy z rozmowy z przedstawicielem ustawowym wynika, że nie jest on zainteresowany pomocą małoletniemu, ignoruje zdarzenie bądź stan psychofizyczny małoletniego lub w inny sposób nie wspiera małoletniego, który doświadczył krzywdzenia, Pełnomocnik ds. praw pacjenta sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego. Z wniosku sporządza się notatkę.

8. W przypadku podejrzenia, że zdrowie lub życie małoletniego są zagrożone lub gdy istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa na małoletnim, Pełnomocnik ds. praw pacjenta sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo jednostki policji lub prokuratury. Kopię zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa zostawia się w aktach sprawy.

9. W miejscu udzielania świadczeń zdrowotnych w przestrzeni dostępnej dla pacjentów wywiesza się informację o ogólnopolskich telefonach pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwami oraz przemocą w rodzinie:

- 1) Ogólnopolski telefon dla osób pokrzywdzonych przestępstwem +48 222 309 900;
- 2) Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” 800 120 002;
- 3) Telefon Zaufania Dla Dzieci i Młodzieży 116 111.

Rozdział 5

Zasady aktualizacji Standardów oraz zakres kompetencji osób odpowiedzialnych za przygotowanie członków personelu medycznego do ich stosowania

1. Pełnomocnik ds. Praw Pacjenta nie rzadziej niż co dwa lata dokonuje przeglądu standardów w celu ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Wnioski z przeprowadzonej oceny należy udokumentować.
2. Członkowie personelu medycznego, małoletni lub ich przedstawiciele ustawowi mogą przekazywać swoje uwagi do standardów do Pełnomocnik ds. Praw Pacjenta.
3. Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa jest uprawniony do zlecenia organizacji szkoleń z zakresu standardów w celu utrwalenia wiedzy personelu medycznego w tym zakresie.

Rozdział 6

Zasady udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zapoznania się z nimi i ich stosowania

1. Standardy są dokumentem ogólnodostępnym. Standardy znajdują się w:
 - 1) Oddziale Ginekologiczno-Położniczym;
 - 2) Oddziale Neonatologicznym;
 - 3) Zakładzie Medycyny Rodzinnej;
 - 4) Poradni Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej.
 - 5) na stronie internetowej podmiotu leczniczego pod adresem: www.mssw.pl.
2. Każdy małoletni lub przedstawiciel ustawowy małoletniego może otrzymać kopię standardów dostępnych do wglądu.
3. W oparciu o standardy opracowano ich wersję skróconą, zawierającą informacje istotne dla małoletnich. Skrócona wersja standardów stanowi załącznik nr 3.

Rozdział 7

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie

1. Podmiot leczniczy zapewnia dostęp do sieci Internet.
2. Dostęp do sieci Internet jest zabezpieczony hasłem oraz tak skonfigurowany, że uniemożliwia wchodzenie na strony:
 - 1) o treści pornograficznej lub erotycznej;
 - 2) przedstawiające obrazy przemocy lub okrucieństwa wobec innych ludzi lub zwierząt;
 - 3) witryny hazardowe;
 - 4) niemodyfikowane pokoje czatu.

Rozdział 8

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdy

1. Po ujawnieniu krzywdzenia małoletniego, Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa w porozumieniu z Pełnomocnikiem ds. Praw Pacjenta ustala plan jego wsparcia wraz z jego przedstawicielem ustawowym/opiekunem prawnym, z zastrzeżeniem że krzywdzącym nie jest przedstawiciel ustawowy/opiekun prawny.
2. O ile to możliwe, po ustaleniu planu wsparcia Pełnomocnikiem ds. praw pacjenta wysłuchuje zdania małoletniego i je uwzględnia.

Rozdział 9

Zasady ochrony wizerunku małoletniego

1. Wizerunek małoletniego podlega ochronie.
2. Upublicznienie wizerunku małoletniego utrwalonego w jakiegokolwiek formie (tj. fotografia, nagranie audio-video) wymaga pisemnej zgody przedstawiciela ustawowego tego

małoletniego.

3. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczne wydarzenie, zgoda przedstawiciela ustawowego na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

4. Wizerunek małoletniego utrwalony za pomocą kamer przemysłowych służących do rejestracji obrazu na potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa osobom i mieniu znajdującym się w podmiocie leczniczym nie podlega upublicznieniu i nie wymaga zgody przedstawiciela ustawowego małoletniego do utrwalania jego wizerunku. Wykorzystanie utrwalonych w ten sposób materiałów ograniczone jest wyłącznie do pierwotnie określonych dla ich rejestracji celów.

Rozdział 10

Postanowienia końcowe

1. Standardy względem osób zatrudnionych w Międzyzleskim Szpitalu Specjalistycznym w Warszawie mają moc regulacji wewnętrznych, do przestrzegania których są oni zobowiązani.
2. Standardy wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia. Ogłoszenie standardów odbywa się poprzez ich opublikowanie w formie określonej w standardzie 1 rozdział 6.
3. Kierownik podmiotu leczniczego uprawniony jest do dokonywania zmian standardów.

_____, _____ r.

**OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ ZE
STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNICH W MIĘDZYLESKIM SZPITALU
SPECJALISTYCZNYM W WARSZAWIE**

Ja, niżej podpisany/a, oświadczam, że zapoznałem/am się ze Standardami Ochrony Małoletnich w Międzyleskim Szpitalu Specjalistycznym w Warszawie oraz zobowiązuje się do ich stosowania i przestrzegania.

Podpis

_____, _____ r.

OŚWIADCZENIE

Ja, niżej podpisany, legitymująca/y się nr PESEL _____

oświadczam, że:

- 1) nie byłem skazany za przestępstwo lub przestępstwa określone w rozdziale XIX (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu) i XXV (przestępstwa przeciwko wolności seksualnej) Kodeksu karnego, w art. 189a (handel ludźmi) i art. 207 (znęcanie się) Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;
- 2) nie toczy się przeciwko mnie postępowanie przygotowawcze lub sądowe dotyczące przestępstw wskazanych w pkt 1).

Podpis

WERSJA SKRÓCONA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH

w Międzyleskim Szpitalu Specjalistycznym w Warszawie

*„Szpital naszym domem, pacjent naszą Rodziną.
Leczymy nowocześnie, bezpiecznie i z sercem”*

1. Jesteśmy przychodnią i chcemy żebyś u nas czuł się dobrze i bezpiecznie.
2. Jeżeli cokolwiek Ci się nie podobało lub poczułeś się źle możesz to przekazać do Pełnomocnika ds. praw pacjenta – mgr Wiesławie Kołodziejczyk lub napisać na adres e-mailowy: a.kolodziejczyk@mssw.pl.
3. Na badania wchodzisz z mamą lub tatą. Oni mogą być zawsze przy Tobie.
4. Przed badaniem lekarz wytłumaczy Ci co będzie robił i dlaczego.
5. Lekarzowi możesz powiedzieć wszystko, on jest tu po to, żeby Ci pomóc.
6. Wiedza o tym, co Ci dolega, czego się obawiasz lub wstydzisz może być bardzo ważna. Dzięki tej wiedzy lekarz będzie mógł Ci pomóc jak najlepiej.
7. Lekarzom, pielęgniarkom i wszystkim osobom z naszej przychodni możesz zadawać pytania. Chętnie na nie odpowiedzą.
8. Nikt nie może na Ciebie krzyczeć, wyśmiewać się z Ciebie, dotykać Cię bez Twojej zgody ani fotografować.
9. Cokolwiek się w Twoim życiu dzieje nie jesteś sam. To są całodobowe numery telefonów do osób, którym możesz zaufać:
 - 1) Ogólnopolski telefon dla osób pokrzywdzonych przestępstwem +48 222 309 900;
 - 2) Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”: 800 120 002;
 - 3) Telefon Zaufania Dla Dzieci i Młodzieży: 116 111.
10. Wi-fi jest u nas zabezpieczone hasłem, a niektóre strony nie są dostępne.